

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WĘGLINIEC

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ AUTORSKI:
mgr Lesław Witkowski
mgr inż. Marcin Sławik

Pracownia Projektowo-Usługowa "Witkowski & Sławik" s.c.
ul. Krótka 5, 57-100 Strzelin

GŁÓWNY PROJEKTANT
PROJEKTANT

Węgliniec, 2019r

SPIS TREŚCI :

1. PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA
2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY
3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI
4. METODA SPORZĄDZENIA PROGNOZY
5. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM
6. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTALONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM LUB KRAJOWYM
8. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA
  - 8.1 Położenie, morfologia
  - 8.2 Hydrografia
  - 8.3 Budowa geologiczna
  - 8.4 Warunki wodne
  - 8.5 Warunki glebowe
  - 8.6 Szata roślinna
  - 8.7 Warunki klimatyczne.
  - 8.8 Dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenu
  - 8.9 Stan ochrony prawnej zasobów przyrodniczych
  - 8.10 Stan ochrony prawnej zasobów kultury
  - 8.11 Stan ochrony prawnej wynikający z innych przepisów szczegółowych
9. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI ZMIANY STUDIUM
  - 9.1 Wpływ na stan atmosfery
  - 9.2 Wpływ na rzeźbę terenu
  - 9.3 Wpływ na gleby
  - 9.4 Wpływ na kopaliny
  - 9.5 Wpływ na klimat lokalny
  - 9.6 Wpływ na warunki gruntowo-wodne
  - 9.7. Wpływ na ludzi
  - 9.8 Wpływ na zwierzęta i rośliny
  - 9.9 Wpływ na ekosystem
  - 9.10 Wpływ na krajobraz
10. OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
11. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ STANOWIĄCYCH SKUTEK REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
12. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO
13. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ USTALONYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM
14. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO
15. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM
16. STRESZCZENIE.
17. ZAŁĄCZNIKI:
  - 1) Oświadczenie autora prognozy.
  - 2) Rysunek prognozy oddziaływania na środowisko.

1. PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA.

Niniejsza prognoza została wykonana w związku z wymogami art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1405, z późniejszymi zmianami).

Prognoza ma na celu przedstawienie wyników analiz i ocen do proponowanych ustaleń projektu zmiany studium w aspekcie ochrony środowiska oraz skutków jakie mogą one spowodować w okresie realizacji ustaleń zmiany studium.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec sporządzona została na podstawie uchwały nr 996/XLII/18 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec dla terenu położonego w obrębie Stary Węglińiec w zakresie naniesienia granicy udokumentowanego złoża ilów kamionkowych oraz wskazania terenu eksploatacji złoża kopaliny. Projektem zmiany studium oraz przyległych terenów leśnych, o łącznej powierzchni ok. 110 ha.

Obszar objęty zmianą studium jest aktualnie objęty ustaleniami:

1. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu kopalni w osadzie Zielonka (obręb Stary Węglińiec) przyjętego uchwałą Nr 328/XLVI/06 Rady Miejskiej w Węglińcu z dnia 17 lipca 2006 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu kopalni w osadzie Zielonka (obręb Stary Węglińiec), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 189 z dnia 11 września 2006 r. poz. 2839.
2. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów leśnych i rolnych gminy Węglińiec przyjętego uchwałą nr 186/XXVII/08 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 30 grudnia 2008 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 18 lutego 2009 r., poz. 620)

Projekt zmiany studium przewiduje naniesienie granicy udokumentowanego złoża ilów kamionkowych oraz wskazanie jako przeznaczenia terenu eksploatacji złoża kopaliny.

Ustalenia rysunkowe projektu zmiany studium przedstawione zostały na załączniku graficznym w skali 1: 10 000.

2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY

Podstawami prawnymi niniejszej prognozy są obowiązujące ustawy i rozporządzenia, a w szczególności:

- 1) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1945).
- 2) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1405, ze zm.).
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 519, ze zmianami).
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 2126, ze zmianami).
- 5) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz. 992, ze zmianami).
- 6) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 2268, ze zmianami).
- 7) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1161).
- 8) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz. 142).

- 9) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2061, z późniejszymi zmianami).
- 10) Ustawa z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 2068, ze zmianami).
- 11) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 71, ze zmianami).
- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. Nr z 2014 r., poz. 112, ze zmianami).

3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec oraz prognozę oddziaływania na środowisko opracowano na podstawie:

1. zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Węglińiec przyjętej uchwałą nr 123/X/2015 Rady Miejskiej w Węglińcu z dnia 29 września 2015 r.
2. opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec - opracowanie PPU Witkowski & Sławik s.c. Strzelin, 2014 r.
3. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu kopalni w osadzie Zielonka (obręb Stary Węglińiec) przyjętego uchwałą Nr 328/XLVI/06 Rady Miejskiej w Węglińcu z dnia 17 lipca 2006 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 189 z dnia 11 września 2006 r. poz. 2839.
4. „Inwentaryzacja przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego. Węglińiec” Opracowanie „FULICA” praca zbiorowa pod kierunkiem W. Jankowskiego, Wrocław 1996 r.
5. „Inwentaryzacja zasobów środowiska fizycznego, obiektów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Miasto i Gmina Węglińiec”. Opracowanie wykonane przez Zespół Pracowni Autorskich (Katarzyna Pohobielko i Grażyna Polanica), Bolesławiec – Jelenia Góra 1996 r.,
6. Innych dostępnych materiałów archiwalnych dotyczących stanu środowiska przyrodniczego w aspekcie obowiązujących przepisów prawnych.

4. METODA SPORZĄDZENIA PROGNOZY.

Opracowanie prognozy poprzedziła wizja terenu pozwalająca ocenić cechy terenu, stopień degradacji, jego użytkowanie, aktualny stan środowiska oraz podatność na degradację.

W niniejszej prognozie wykorzystano również następujące opracowania:

- 1) Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na poszerzeniu eksploatacji kopaliny ze złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” w Zielonce, gm. Węglińiec, woj. dolnośląskie, Wrocław 2013 r.
- 2) Ocena oddziaływania na obszar NATURA 2000 poszerzenia eksploatacji ze złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” w Zielonce, Gm. Węglińiec, Województwo Dolnośląskie, opracowanie Wojciech Mazur, Wrocław 2013 r.
- 3) decyzja Burmistrza Węglińca z dnia 25 kwietnia 2013 r. o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na poszerzeniu eksploatacji kopaliny ze złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” w Zielonce, Gmina Węglińiec, Województwo Dolnośląskie.

W opracowaniu ustosunkowano się do przyjętych w projekcie zmiany studium założeń ochrony środowiska. Wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń zmiany studium na środowisko.

Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu.

5. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec, opracowana na podstawie uchwały nr 996/XLII/18 Rady Miejskiej Węglińca z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węglińiec dla terenu położonego w obrębie Stary Węglińiec wprowadza do obecnego studium granicę udokumentowanego złoża iłów kamionkowych osadzie Zielonka (obręb Stary Węglińiec) oraz przeznaczają ten teren na cele eksploatacji złoża kopaliny.

Zmianę studium w części tekstowej sporządzono w formie tekstu jednolitego ze zmianami oznaczonymi kolorem niebieskim.

Zmianę studium w części graficznej sporządzono w formie jednolitej z wprowadzeniem odpowiednich oznaczeń na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego.

6. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Ustalenia zmiany studium dotyczą w części terenu istniejącej kopalni iłów kamionkowych w osadzie Zielonka a w części terenu leśnego przewidzianego pod poszerzenie terenu eksploatacji.

Obszar objęty zmianą studium znajduje się w całości w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków – „Bory Dolnośląskie” – kod obszaru PLB020005. Na północ od granic obszaru zmiany studium znajduje się teren objęty Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027.

Kopalnia Zielonka znajduje się po południowej stronie drogi powiatowej nr 2403D Węglińiec-Zgorzelec. Poszerzenie eksploatacji złoża iłów kamionkowych jest planowane w kierunku wschodnim od obecnego wyrobiska kopalni.

Obecna działalność górnicza na terenie zakładu wydobywczego prowadzona jest w środkowej części złoża, natomiast część południowo-wschodnia złoża została już wyeksploatowana, a teren sukcesywnie poddawany jest rekultywacji. Część północna udokumentowanego złoża stanowi teren zdegradowany po byłej kopalni „Kaławsk”, która prowadziła podziemną eksploatację węgla brunatnego. Na obszarze tym występują zagłębienia, zapadliska oraz hałdy po podziemnej i odkrywkowej eksploatacji, a także wyloty dwóch szybów i upadowych kopalni podziemnej.

Obecny teren i obszar górniczny :Zebrzydowa-Zachód”, na których zakład górniczny posiada prawo do prowadzenia eksploatacji złoża obejmuje obszar o powierzchni ok. 33,93 ha, a wraz z zakładem przerobczym obejmuje powierzchnię ok. 36,24 ha. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego pokrywają się.

Podmiot eksploatujący złożę prowadzi eksploatacja złoża iłów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” na podstawie „Planu ruchu odkrywkowego zakładu górniczego – Kopalnia „Zebrzydowa-Zachód” na lata 2013-2018 r.

Teren obecnego obszaru i terenu górniczego, w granicach których koncesjonariusz posiada prawo do prowadzenia działalności górnicznej jest dzierżawiony od Lasów Państwowych, Nadleśnictwa Pieńsk.

W wyniku realizacji ustaleń zmiany studium polegających na poszerzeniu granic udokumentowanego złoża iłów kamionkowych polegającej na późniejszej eksploatacji złoża całkowitej przemianie ulegnie powierzchnia ziemi. W miejsce terenów wykorzystywanych do prowadzenia upraw leśnych okresowo powstanie wyrobisko kopalniane o głębokości kilkunastu metrów. Stan taki będzie miał miejsce do czasu wybrania złoża i zakończenia rekultywacji terenu. Po zakończeniu działalności górnicznej na terenie tym zostanie przywrócony poprzedni sposób zagospodarowania i użytkowania powierzchni ziemi. Teren po eksploatacji złoża zostanie zrehabilitowany w kierunku leśnym i przekazany zarządcy terenu, jakim są Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Pieńsk.

Eksploatacja złoża kopalin jest działalnością realizowaną okresowo. Przy prawidłowo prowadzonej działalności górnicznej i wykonaniu w pełnym zakresie rekultywacji zdegradowanego terenu

spowoduje obniżenie powierzchni terenu w stosunku do stanu sprzed eksploatacji i powstanie niecki, która w nawiązaniu do urozmaiconej morfologii otaczającego terenu nie będzie istotnie odbiegać od terenów sąsiednich i nie spowoduje zmian w lokalnych warunkach wodnych

Z punktu widzenia ochrony środowiska planowany sposób zagospodarowania terenów nie wpłynie w istotnie negatywny i trwały sposób na elementy środowiska przyrodniczego.

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTALONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM LUB KRAJOWYM.

1) Dokumenty o znaczeniu międzynarodowym:

- a) dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.79.103.1 z późn. zm.),
- b) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U.UE.L.85.175.40 z późn. zm.),
- c) dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.92.206.7 z późn. zm.),
- d) dyrektywy Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz.U.UE.L.96.296.55 z późn. zm.),
- e) dyrektywa Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.99.163.41 z późn. zm.),
- f) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.UE.L.01.197.30),
- g) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (Dz.U.UE.L.01.309.1),
- h) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/3/WE z dnia 12 lutego 2002 r. odnosząca się do ozonu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.02.67.14),
- i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U.UE.L.02.189.12),
- j) *VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego* ustanowiony na mocy decyzji 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. przewidziany do realizacji na lata 2002 – 2012, wyznacza cztery główne i priorytetowe obszary związane z ochroną środowiska:
  - przeciwdziałanie zmianom klimatu,
  - działania w sprawie przyrody i różnorodności biologicznej,
  - działania w sprawie środowiska naturalnego, zdrowia i jakości życia,
  - zrównoważone wykorzystanie gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami.
- k) Europejska Strategia Zrównoważonego Rozwoju (czerwiec 2006 r.) mająca na celu stałą poprawę dobrobytu ludzkości poprzez podejmowanie działań w czterech niżej wymienionych obszarach:
  - ochrona środowiska naturalnego: rozwój gospodarczy bez niszczenia środowiska;
  - sprawiedliwość i spójność społeczna: tworzenie demokratycznego społeczeństwa dającego każdemu jednakowe szanse rozwoju;
  - dobrobyt gospodarczy: pełne zatrudnienie oraz stabilna praca;
  - wypełnianie obowiązków na arenie międzynarodowej: ogólnoswiatowa współpraca, a szczególnie pomoc krajom rozwijającym się w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

2) dokumenty o znaczeniu krajowym (opracowanie na podstawie prognozy oddziaływania na Środowisko do Wojewodzkiego Programu Ochrony Środowiska, Wrocław 2009):

- a) II Polityka Ekologiczna Państwa:
  - zasada regionalizacji polityki ekologicznej i szczególnego podejścia do obszarów funkcjonalnych;
  - zintegrowane i proekologiczne zasady gospodarki wodnej;
  - ograniczenie uciążliwości produkcji (energo- i materiałochłonności) i kompleksowe porządkowanie gospodarki odpadami;
  - ograniczenie uciążliwości życia na obszarach zurbanizowanych;
- b) Polityka Transportowa Państwa na lata 2001 – 2015 dla zrównoważonego rozwoju:
  - zaspokajanie potrzeb w zakresie infrastruktury transportowej z uwzględnieniem ograniczeń środowiskowych, m.in. oceny wielkości zużycia nieodnawialnych zasobów środowiska i możliwości lokalizacyjnych na tle lokalnych ograniczeń;
  - podniesienie przestrzennych, ekologicznych i społecznych aspektów polityki transportowej do rangi ważnego czynnika kształtującego i realizacyjnego;
- c) Założenia Polityki Energetycznej do 2020 r. i Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej :
  - wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym niektórych, szczególnie predysponowanych regionów kraju, do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia pierwotnych nośników energii;
  - kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego przez właściwe zarządzanie;
  - nadrzędność ochrony środowiska przyrodniczego w strukturze funkcji obszarów wiejskich, sprzyjająca likwidacji lub minimalizacji sytuacji konfliktowych występujących między funkcjami gospodarczymi a funkcjami ekologicznymi.
- d) Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007 – 2015, której nadrzędnym celem jest szeroko rozumiane podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski – zarówno poszczególnych obywateli jak i rodzin, którego warunkiem ma być szybki oraz trwały rozwój gospodarczy.
- e) Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) określająca priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) na lata 2007-2013; której celem nadrzędnym jest utworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności polskiej gospodarki oraz stojących przed nią szans. Realizacja ma się odbywać za pośrednictwem Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw (*Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013*).
- f) *„Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku* uchwalona przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 30 listopada 2005 roku, której celem jest wskazanie niezbędnych dla obszaru Województwa Dolnośląskiego kierunków rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego. Dokument ten stanowi narzędzie do poprawy warunków życia mieszkańców Dolnego Śląska, m.in. poprzez zwiększanie ich zaangażowania w realizację zadań publicznych, a tym samym zwiększanie poczucia odpowiedzialności za harmonijny rozwój regionu.
- g) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Perspektywa 2020, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448.
- h) Uchwała nr XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji w których

następuje spalanie paliw (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2017 r., poz 5155).

Opracowany projekt zmiany studium w zakresie naniesienia granicy udokumentowanego złoża ilów kamionkowych oraz wskazania terenu eksploatacji złoża kopaliny nie narusza zasad określonych w ww dokumentach, tj. nie wpływa negatywnie na chronione elementy środowiska przyrodniczego (florę i faunę) oraz obszary NATURA 2000, nie spowoduje znaczącego, negatywnego wzrostu emisji zanieczyszczeń do atmosfery i ponadnormatywnego zwiększenia poziomu hałasu, sprzyja minimalizacji sytuacji konfliktowych występujących między funkcjami gospodarczymi a funkcjami ekologicznymi.

8. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA.

8.1 Położenie, morfologia.

Teren badań obejmuje obszary nie zabudowane położonego w granicach administracyjnych Gminy Węgliniec, 600-700 metrów na południe od miejscowości Zielonka. na oddziałach leśnych oznaczonych numerami 240 i 241 oraz fragmenty oddziałów sąsiednich. Lasy stanowią fragment dużego kompleksu leśnego - Bory Dolnośląskie (Puszcza Zgorzelecka)

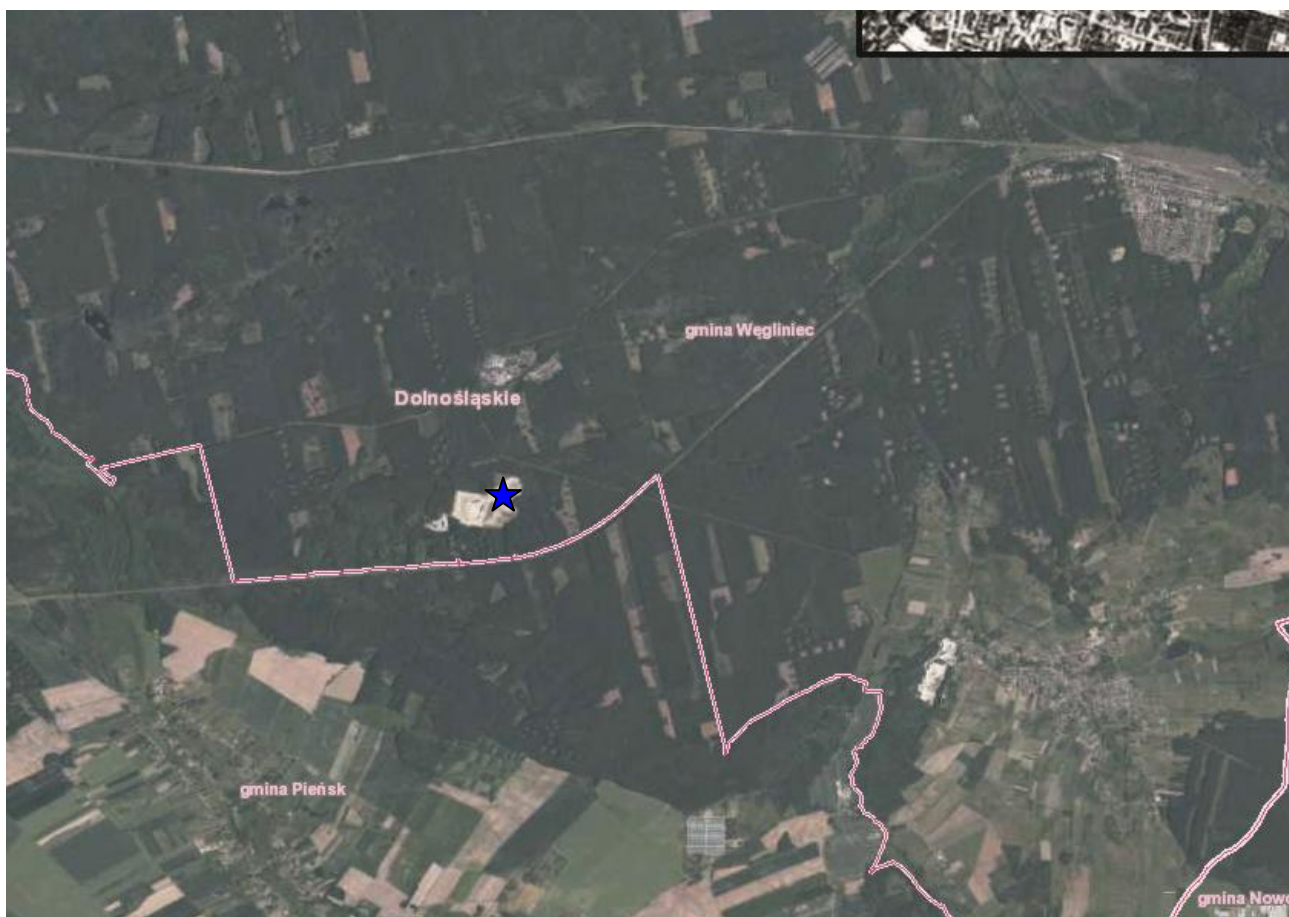
Powierzchnia terenu w rejonie osady Zielonka i kopalni ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” jest urozmaicona. Występują tu liczne płaskie wzniesienia przecinane wyraźnymi obniżeniami, w części których występują lokalne ciekły powierzchniowe odwadniające sąsiedni teren. Kopalnia eksploatująca złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” została założona na południowo-zachodnim skłonie rozległego wyniesienia, którego kulminacja występuje na południowy-zachód od osady Zielonka.

Wzniesieniami tymi z północnego-zachodu ku południowemu-wschodowi biegnie dział wód. Rzędne terenu w rejonie osady Zielonka osiągają wartości około 227 m n.p.m. (beziemne płaskie wzniesienie znajdujące się na południowy-zachód od miejscowości). Rzędne powierzchni terenu w rejonie kopalni wynoszą od około 200 m n.p.m. (część południowa terenu) do 211 m n.p.m. (część północna).

Teren badań według podziału Polski na jednostki fizyczno - geograficzne jest położony w makroregionie Nizina Śląsko - Łużycka, mezoregionie Bory Dolnośląskie, często określanej jako Równina Węgliniecka. Pod względem geomorfologicznym teren jest uznawany jako pola zandrowe lub obszary zasypania wodno - lodowcowego, oraz określane jako wysoczyzna poligenetyczna przykryta utworami zandrowymi. Wymieniona forma spoczywa na cokole osadów miocenkich. Powierzchnie akumulacji osadów rzecznych powstała w strefie ekstraglacialnej w czasie zlodowacenia środkowopolskiego stadiału Warty. Powierzchnie piaszczyste zostały nieznacznie przemodelowane przez procesy eoliczne w trakcie kolejnego zlodowacenia północnopolskiego. Istniejąca rzeźba jest wynikiem morfogenezy czwartorzędowej.

W obrębie opracowania nie występują inne jednostki geomorfologiczne:

Ryc. 1 Położenie obszaru objętego zmianą studium
(Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/>)

8.2 Hydrografia

Ciekami powierzchniowymi odbierającymi wody opadowe i roztopowe z rejonu kopalni w Zielonce jest rów leśny należący do zlewni rzeki Bielawka. Według zapisów planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, rzeka Bielawka stanowi jednolitą część wód (jcw) o kodzie PLRW600017174569 - jest to potok nizinny piaszczysty, posiadający status silnie zmienionej części wód. Wody rzeki Bielawka podlegają monitoringowi diagnostycznemu. Ocena jakości środowiskowej wód rzeki Bielawki jest zła.

8.3 Budowa geologiczna.

Według Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, arkusz Węgliniec, podłoże w rejonie osady Zielonka budują osady plejstoceńskie wykształcone w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych stadiału maksymalnego powstałych w okresie zlodowacenia środkowopolskiego. Plejstoceńskie piaski i „wiry” wodnolodowcowych przykrywają osady wieku trzeciorzędowego lub leżą bezpośrednio na utworach górnej kredy osiągając miąższość do 50 m. W rejonie kopalni na powierzchni terenu odsłaniają się trzeciorzędowe osady wykształcone w postaci górnomioceno- i pliocenówskich piasków i żwirów kwarcowoskaliennych oraz dolno- i środkowomioceno- i pliocenówskich piasków i żwirów kwarcowych. Eksploatowane złoża ilów kamionkowych stanowią mioceno- i pliocenowe iły i mułki.

W obrębie ilów występują soczewki osadów piaszczystych wykształconych w postaci piasków drobno- i różnoziarnistych. Część partii ilów jest mocno zapiaszczona i zawiera dużą ilość substancji organicznej oraz okruchy węgla brunatnego. Iły tego typu stanowią przerosty w obrębie złoża lub występują w jego podłożu. Miąższość złoża ilów kamionkowych wynosi: od 3,0 do 15,6 m, średnio 8,8 m; miąższość przerostów wynosi od 1,0 do 8,1 m średnio 1,8 m, natomiast stosunek nadkładu do miąższości złoża wynosi 0,9 m.

8.4 Warunki wodne

Według mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000, ark. Jelenia Góra rejon Węglińca znajduje się w hydrogeologicznym regionie sudeckim, podregionie żarskim. W podregionie tym w okolicach Węglińca poziom użytkowy wód podziemnych występuje w obrębie utworów wieku trzeciorzędowego. W utworach trzeciorzędowych zazwyczaj występują dwie, niekiedy kilka warstw wodonośnych. Głębokość występowania trzeciorzędowych warstw wodonośnych wynosi od około 10 do 40 m. Zwierciadła wód trzeciorzędowych znajdują się pod ciśnieniem, niekiedy występują samowypływy. Wydajności ujęć wód założonych w utworach trzeciorzędu są zróżnicowane i wynoszą od kilku do 10 m³/h, w okolicach Pieńska do 60 m³/h. Wydajność jednostkowa przeważnie 1 m³ na 1 m depresji, w okolicach Pieńska znacznie wyższe. Podczas prac rozpoznawczych złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” wody podziemne nawiercono w 14 z 19 odwierconych otworach badawczych. Nawiercono wody czwartorzędowego i trzeciorzędowego poziomu wodonośnego. Wody poziomu czwartorzędowego nawiercono na głębokości od 0,8 do 3,6m p.p.t. Czwartorzędową warstwę wodonośną tworzą piaski różnoziarniste ze żwirami oraz żwiry. Miąższość zawodnionych czwartorzędowych utworów piaszczysto-żwirowych jest zmienna i waha się od 0,6 do 5,4 m. Zwierciadło wody ma charakter swobodny i stabilizuje się na rzędnej od 211,8 m n.p.m. w rejonie północno-wschodnim udokumentowanego złoża do 203,5 m w części południowo-zachodniej. Osady tworzące czwartorzędową warstwę wodonośną lokalnie są nieciągłe. W partii południowo-wschodniej złoża ilów kamionkowych utwory czwartorzędowe tracą gwałtownie miąższość.

Trzeciorzędowy poziom wodonośny został nawiercony w piaszczysto-żwirowych przerostach zalegających w obrębie złoża ilów. Trzeciorzędowy poziom wodonośny występuje na głębokości od 3,0 do 12,3 m p.p.t. Grubość przerostów piaszczysto-żwirowych w serii złożowej waha się od 1,0 do 5,5 m, średnio 3,2 m. Ze względu na brak ciągłości osadów trzeciorzędowych tworzących poziom wodonośny zasobność w wodę przerostów jest niewielka. Wody poziomu trzeciorzędowego występują również w utworach piaszczysto-żwirowych zalegających poniżej spągu złoża. Zwierciadło wody może tutaj być pod niewielkim napięciem. Podczas eksploatacji złoża występują dopływy wód do wyrobiska eksploatacyjnego w ilości 30m³/h. Są to wody pochodzące z opadów atmosferycznych oraz niewielkich sączeń ze skarp wyrobiska.

Większa część obszaru objętego planem znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 (GZWP nr 317) – „Niecka zewnętrzznosudecka Bolesławiec” – gromadzącego wody podziemne występujące w środowisku porowoszczelinowym utworów wieku kredowego, średnia głębokość ujęć 100 - 200 m,

8.5 Warunki glebowe

Na powierzchni zandrów zalesionych i nie zalesionych utworzyły się gleby przeważnie bielcowe i pseudobielcowe, wytworzone z piasków luźnych i piasków słabo gliniastych.. Gleby mało żyzne, nadmiernie przesuszane zaliczane do kompleksu żytniego słabego klasy V i VI, mało przydatne do celów rolniczych. Na terenie działającej kopalni ilów kamionkowych na części gruntów została usunięta warstwa próchnicza oraz nadkład mas ziemnych występujących nad złożem ilów. Na części gruntów zalesionych przeznaczonych docelowo do poszerzenia terenu eksploatacji złoża ilów występują gleby leśne wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (grunty Skarbu Państwa).

8.6 Szata roślinna.

Część terenu kopalni w granicach dotychczasowego złoża ilów kamionkowych jest pozbawiona roślinności ze względu na prowadzoną eksploatację. Pozostała część, w szczególności w południowo-wschodniej i wschodniej części obszaru objętego planem jest zalesiona.

Lasy Nadleśnictwa Pieńsk położone są w V Śląskiej Krainie Przyrodniczo - Leśnej, w I Dzielnicy Równiny Dolnośląskiej, mezoregionie Borów Dolnośląskich. Lasy Nadleśnictwa Pieńsk cechuje duże ubóstwo gatunkowe drzew i krzewów, co jest spowodowane ograniczeniem się do wysadzania

jedynie głównych gatunków leśnych oraz szkodami wywoływanymi przez zwierzynę. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, co sprawia, że najpowszechniejszymi fitocenoząmi w tym rejonie są bory sosnowe. Ich rozprzestrzenienie się jest wynikiem warunków siedliskowych - ubogie gleby, liczne wydmy, brak warunków dla rozwoju bardziej wymagających drzew, warunków do rolniczego braku zagospodarowania. Dominacja sosny została utrwalona wraz z wprowadzeniem planowej gospodarki leśnej wraz ze zrębami zupełnymi i sztucznymi odnowieniami monokultur sosnowych.

W granicach opracowania według obowiązujących kryteriów klasyfikacji siedlisk leśnych wyodrębnione są fragmenty następujących typów siedlisk lasu:

- 1) Bór świeży
- 2) Bór wilgotny
- 3) Bór mieszany świeży
- 4) Las mieszany wilgotny
- 5) Olsy

Bór świeży w ramach Nadleśnictwa Pieńsk zajmuje powierzchnię 15% - 20% lasów Nadleśnictwa. Podobną wielkość, nieco większą zajmuje w obrębie zmiany studium. Jest to bór sosnowy, w którym dominuje sosna, miejscami z małą domieszką brzozy brodawkowatej i dębu szypułkowego. Na uwagę zasługuje silnie rozwinięta warstwa mszysła.

Bór Mieszany wilgotny występuje na wilgotniejszych piaszczystych glebach z wyższym poziomem wód gruntowych. Bór Mieszany wilgotny zajmuje powierzchnię około 15% - 20% terenu badań. Drzewostan to głównie sosna. W runie dominantem jest trzęślica modra.

Bór mieszany świeży zajmuje na terenie opracowania około 60 - 70% powierzchni terenów zalesionych na terenie Nadleśnictwa Pieńsk. Główny drzewostan stanowi sosna. Podszyty liczne i stosunkowo bogate.

Bór mieszany wilgotny zajmuje około 15% powierzchni terenu badań. Przeważający drzewostan sosna w zróżnicowanym wieku. Runo borowe z borówką czarną, bogate. Miejsca występuje dąb szypułkowy i brzoza brodawkowata. Podszyty stanowi miejscami podrost drzew, kruszyna i czeremcha amerykańska,

Ols - główny drzewostan to olsza w różnym wieku, głównie w przedziale 10 - 30 lat, Gęste podszyty, bogate runo. Lasy mroczone, trudno dostępne, mało atrakcyjne, nie atrakcyjne dla turystyki i zbieractwa. Pod względem przyrodniczym ważne w obiegu przyrody. Stanowią często remizy dla drobnej zwierzyny, również miejsca lęgowe.

Lasy Nadleśnictwa Pieńsk należą do lasów o wysokim stopniu zagrożenia pożarowego. Na podstawie wyników testów i pomiarów, są zaliczane do drugiej strefy zagrożenia uszkodzeń przemysłowych i pierwszej strefy zagrożenia pożarowego. W pobliżu nie występują lasy specjalnie chronione.

Lasy Nadleśnictwa Pieńsk są zagrożone przez szkodniki pierwotne, głównie przez brudnicę mniszkę, szczeliniaka i ścinka szarego.

Lasy w tym rejonie są mało atrakcyjne pod względem turystycznym z uwagi na duży udział siedlisk wilgotnych, ostoje zwierząt i ubóstwo drzew i krzewów atrakcyjnych. Lasy Nadleśnictwa w całości należą do II kategorii zagrożenia pożarowego.

Drzewostany na badanym terenie wykazują małe zróżnicowanie. Występuje tutaj głównie sosna o zróżnicowanym wieku.

Występują lasy sosnowe w przedziale wiekowym od 1 lat do 21 lat. Przeważają lasy w wieku 21 - 80 lat. Lasów powyżej wieku rębności (dla sosny 100 - 110) lat występują bardzo małe ilości.

Większość młodników występuje w obrębie siedliska Boru Świeżego i Boru Mieszanego świeżego. Starsze drzewostany występują przeważnie w obrębie Borów Mieszanych Wilgotnych i Borów Wilgotnych.

8.7 Warunki klimatyczne.

Warunki środowiskowe gminy w dużym stopniu uzależnione są od położenia geograficznego, z niego wynika odrębność danego regionu. W zależności od położenia kształtują się warunki przyrodnicze oraz klimatyczne danego obszaru.

Klimat Gminy Węgliniec, zaliczany jest do kategorii klimatów umiarkowanych o cechach przejściowych między klimatem morskim i kontynentalnym. Współwystępowanie morskich i kontynentalnych cech klimatu, jak również sporadyczny napływ mas powietrza arktycznego i zwrotnikowego, warunkują dość wysoką zmienność typów pogody w ciągu roku. W województwie dolnośląskim wyróżniono 8 regionów klimatycznych. Gmina Węgliniec należy do Regionu Zgorzeleckiego. Obszar ten leży w klimatycznym piętrze a –ciepłym. Jest najcieplejszym regionem sudeckim, ze średnią roczną temperaturą powietrza powyżej 8°C. Okres wegetacyjny rozpoczyna się w trzeciej dekadzie marca i trwa około 220 dni. Lato termiczne ($T_d > 15^\circ\text{C}$) trwa około 90 dni i jest najdłuższe w Sudetach.

Dominującymi wiatrami są tu wiatry z kierunku zachodniego, z przewagą wiatrów południowo-zachodnich. Obszar gminy znajduje się w strefie znacznych rocznych opadów atmosferycznych. Roczna suma opadów wynosi 700 – 750 mm, przy czym najbardziej deszczowymi miesiącami są miesiące letnie. W okresie od maja do sierpnia spada około 45 % rocznego opadu. Najmniejsze opady przypadają na listopad i luty.

8.8 Dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenu wpłynął w zróżnicowany sposób na środowisko przyrodnicze.

Funkcjonowanie kopalni odkrywkowej trwale i przejściowo ingeruje w poszczególne elementy środowiska., np. poprzez zmianę ukształtowania powierzchni terenu, szaty, roślinnej i warunków hydrogeologicznych. W wyniku prac przygotowawczych i udostępniających złoża do eksploatacji dochodzi do zniszczenia szaty roślinnej pokrywającej powierzchnię terenu przeznaczonego do eksploatacji złoża oraz zmian w strukturze gleby, która zostaje zdjęta i przemieszczona na zwałowiska. Oddziaływanie bezpośrednie na zwierzęta polega na unikaniu przez nie terenu kopalni w czasie jej ruchu oraz na skutek tego, że wyrobisko stanowi teren otwarty w stosunku do otaczających kopalnię lasów. Odstraszająco na zwierzęta oddziałuje ruch i prowadzone prace górnicze w wyrobisku, praca maszyn, przemieszczanie się sprzętu i samochodów transportujących urobek, obecność ludzi oraz emisja hałasu do otoczenia.

Zajęcie terenu pod eksploatację kopaliny doprowadziło do czasowej utraty siedlisk, miejsc rozrodu, korytarzy i ścieżek migracyjnych oraz miejsc żerowania.

Odmienne skutki dotychczasowego sposobu użytkowania terenów występują na części zalesionej, przeznaczonej dopiero pod poszerzenie eksploatacji złoża ilów kamionkowych. Teren jest tu niezdegradowany i nieprzekształcony, a szata roślinna nienaruszona. Ta część obszaru objętego planem stanowi miejsce przebywania występującej na terenie lasów fauny.

Na obszarze objętym planem nie występuje zagrożenie osuwiskami oraz zagrożenie powodziowe.

Na obszarze objętym planem dopuszczalne normy w zakresie zanieczyszczenia powietrza ani hałasu nie są przekraczane.

8.9 Stan ochrony prawnej zasobów przyrodniczych

Obszar objęty planem znajduje się w całości w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” – kod obszaru PLB020005.

W północno-zachodniej części obszaru objętego planem miejscowym znajduje się fragment Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027.

Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle obszarów sieci NATURA 2000.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

8.10 Stan ochrony prawnej zasobów kultury

W obszarze objętym planem nie występują obiekty ujęte w rejestrze zabytków lub w ewidencji zabytków.

Na terenie zmiany studium nie występują również zlokalizowane stanowiska zabytków archeologicznych.

8.11 Stan ochrony prawnej wynikający z innych przepisów szczegółowych

Ochrona zasobów surowców naturalnych –

Eksplorację ilów kamionkowych ze złoża „Zebrzydowa Zachód” podjęto w 2007 roku w oparciu o wydaną koncesję.

Eksploracja złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa Zachód” została rozpoczęta na podstawie koncesji Nr 5/E/2006 z dnia 19 czerwca 2006 r. wydanej przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dla firmy „EKOCERAMIKA” Sp. z o.o., Suszki 80, 59-700 Bolesławiec. Koncesja została wydana na okres 25 lat, jest ważna do 19 czerwca 2031 r. i dotyczy około 26 ha powierzchni udokumentowanego złoża, z wyłączeniem jego zachodniej części. W koncesji został określony teren górniczy i obszar górniczy „Zebrzydowa-Zachód” w Zielonce, gmina Węglińiec, pow. Zgorzelec, woj. dolnośląskie o powierzchni 269 421,50 m².

W 2012 roku został opracowany i zatwierdzony decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego projekt robót geologicznych w kat. C1 na rozpoznanie złoża ilów kamionkowych w obszarze przyległym do zachodniej granicy złoża „Zebrzydowa Zachód” (decyzja nr 2/2012 z dnia 20.02.2012 roku). Prace te miały za zadanie poszerzenie obszaru udokumentowanego i zwiększenie zasobów kopaliny poszukiwanej przez przemysł do produkcji wyrobów ceramicznych. Zamierzony

cel został osiągnięty. Obszar złoża uległ powiększeniu. Udokumentowano zasoby ilów kamionkowych o dobrych parametrach jakościowych występujących w korzystnych warunkach geologiczno-górnictwowych.

W roku 2016 opracowano Projekt robót geologicznych w celu rozpoznania w kat. C1 złoża ilów kamionkowych w obszarze przylegającym do wschodniej granicy złoża „Zebrzydowa Zachód”, który uzupełniono w roku 2017 dodatkiem. Projekt został zatwierdzony decyzją nr 10/2017 z dnia 30.01.2017 r. znak DOW-GII.7422.II.2017.RR i DOW-GII.7427.54.2016.RR, oraz dodatek do cytowanego projektu – decyzją nr 29/2017 z dnia 27.06.2017 r. znak DOW-GII.7422.37.2016.RR.

Kopalnia „Zebrzydowa-Zachód” decyzja Starosty Zgorzeleckiego znak; II BS. 6018-3/4490/06 ma ustalony leśny kierunek rekultywacji i uzgodnione warunki rekultywacji w zakresie i sposobie, które są zawarte w „Projekcie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych wyrobiska i zwałowiska wewnętrznego kopalni ilów kamionkowych „Zebrzydowa Zachód”.

Ochrona zasobów wodnych – teren objęty planem leży w obrębie: GZWP nr 317 (Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec) – gromadzący wody poziomu kredowego, średnia głębokość ujęcia 100 - 200 m,

Ochrona powietrza – na terenie objętym planem ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują źródła zanieczyszczeń powietrza powodujące ponadnormatywne wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.

Teren objęty zmianą studium nie jest zaliczony do obszarów zagrożonych hałasem, dopuszczalne wartości progowe hałasu, określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. Nr z 2014 r., poz. 112, ze zmianami) nie są tu przekraczane, zarówno w odniesieniu do dróg publicznych jak i zabudowy mieszkaniowej.

9. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI ZMIANY STUDIUM.

Ustalenia projektu zmiany studium docelowo zmierzają zmiany przeznaczenia dotychczasowych terenów leśnych na cele poszerzenia eksploatacji złoża, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenu prowadzonej obecnie eksploatacji złoża ilów kamionkowych.

Oceniając wpływ ustaleń zmiany studium na środowisko należy rozpatrywać to zagadnienie z punktu widzenia wpływu na poszczególne komponenty środowiska:

9.1 Wpływ na stan atmosfery

Eksploatacja złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” na obszarze obecnych terenów leśnych będzie powodować emisje zanieczyszczeń do powietrza. Ich źródłem będą pracujące maszyny, sprzęt i samochody transportowe zbierające ropy, masy ziemne i skalne oraz humus, a następnie przewożące je poza teren przeznaczony do eksploatacji złoża. Będzie to emisja o charakterze nieorganizowanym pochodząca ze spalania oleju napędowego w silnikach spalinowych w/w maszyn i pojazdów oraz powstająca w czasie wykonywania prac ziemnych na skutek pylenia gruntów. Poziom emisji spalin zależność będzie od czasu pracy i stanu technicznego maszyn, urządzeń i samochodów transportowych.

Prace ziemne mogą okresowo pogorszyć warunki arosanitarne w najbliższym otoczeniu robót. Nie przewiduje się pogorszenia warunków na terenie najbliższej położonej zabudowy mieszkaniowej w osadzie Zielonka. Ze względu na okresowy charakter tych prac, a tym samym okresowo wzmożonej emisji zanieczyszczeń do powietrza w postaci spalin i pyłów, nie spowodują one trwałego pogorszenia stanu środowiska w rejonie prowadzonych prac. Korzystnym uwarunkowaniem jest otoczenie miejsca prac udostępniających złoża obszarami leśnymi stanowiącymi naturalną barierę dla przenoszonych zanieczyszczeń w powietrzu, zwłaszcza pyłów.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na stan atmosfery:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe, krótkoterminowe;
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe, chwilowe;
- d) charakter zmian – niewielki;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowy,
- f) trwałość przekształceń – odwracalna,
- g) intensywność przekształceń -mała.

9.2 Wpływ na rzeźbę terenu

W wyniku eksploatacji złoża całkowitej przemianie ulegnie powierzchnia ziemi. W miejsce terenów wykorzystywanych do prowadzenia upraw leśnych okresowo powstanie wyrobisko kopalniane o głębokości kilkunastu metrów. Wyrobisko eksploatacyjne, o które to poszerzenie występuje wnioskodawca będzie kontynuacją obecnego wyrobiska zlokalizowanego w środkowej i południowej części złoża iłów kamionkowych. Stan taki będzie okresowy i będzie miał miejsce do czasu wybrania złoża i zakończenia rekultywacji terenu. Po zakończeniu działalności górniczej na terenie tym zostanie przywrócony poprzedni sposób zagospodarowania i użytkowania powierzchni ziemi. Teren po eksploatacji złoża zostanie zrehabilitowany w kierunku leśnym i przekazany zarządcy terenu czyli Lasom Państwowym, Nadleśnictwo Pieńsk.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na rzeźbę terenu:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – stałe;
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe;
- d) charakter zmian – istotny,
- e) zasięg oddziaływania – miejscowy,
- f) trwałość przekształceń – odwracalna,
- g) intensywność przekształceń - istotna,

9.3 Wpływ na gleby

Na części gruntów zalesionych przeznaczonych docelowo do poszerzenia terenu eksploatacji złoża iłów występują gleby leśne wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (grunty Skarbu Państwa). Zajęcie ich na cele eksploatacyjne doprowadzi do ich całkowitej likwidacji. Po zakończeniu eksploatacji złoża przewiduje się leśny kierunek rekultywacji terenu, który w części przywróci pierwotny sposób użytkowania terenu.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na gleby:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – stały;
- c) częstotliwość oddziaływania – stała;
- d) charakter zmian – istotny;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe,
- f) trwałość przekształceń – częściowo odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotna.

9.4 Wpływ na kopaliny

Eksploatacja złoża iłów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” w udokumentowanych granicach złoża, który obejmuje obszar planowanego poszerzenia eksploatacji, zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 2126, ze zmianami) oraz w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 kwietnia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu odkrywkowego zakładu górniczego (Dz. U. z 2013, poz. 1008) oraz przyjętym przez inwestora sposobie prowadzenia prac górniczych i technologii wytwarzania granulatu, pozwoli na optymalne ekonomicznie

wykorzystanie złoża ilów kamionkowych, nie powodując jednocześnie ponadnormatywnych uciążliwości w zakresie emisji hałasu, zanieczyszczenia powietrza i odpadów, nie wpłynie istotnie na florę, faunę, w tym obszary Natura 2000, wody powierzchniowe i podziemne, zabytki architektoniczne i archeologiczne, zdrowie i samopoczucie ludzi, a tym samym nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko. Zasięg wpływu zakładu górniczego pokrywa się z granicą obszaru górniczego, a w rejonie zakładu przerobczego z terenem, do którego wnioskodawca posiada tytuł prawny.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na kopaliny:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – stały;
- c) częstotliwość oddziaływania – stała;
- d) charakter zmian – istotny;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe,
- f) trwałość przekształceń – nieodwracalne,
- g) intensywność przekształceń – istotna.

9.5 Wpływ na klimat lokalny

Realizacja ustaleń zmiany studium nie wpłynie na warunki klimatu lokalnego, natomiast eksploatacja złoża ilów kamionkowych może stanowić źródło emisji hałasu.

W wyrobisku eksploatacyjnym źródłem hałasu są: koparka wydobywająca urobek oraz samochody samowyładowcze transportujące urobek z wyrobiska do zakładu przerobczego. Źródłem hałasu na terenie zakładu przerobczego są: samochody samowyładowcze dowożące urobek z wyrobiska do zakładu przerobczego, sypcharka gąsienicowa przemieszczająca urobek pod wiatą surowca, ładowarka kołowa ładująca gotowy produkt spod wiaty gotowego surowca na samochody odbiorców, samochody ciężarowe odbiorców granulatu.

Z przeprowadzonych pomiarów hałasu wykonanych na granicy zabudowy mieszkaniowej w osadzie Zielonka wynika, że podczas pracy maszyn i urządzeń kopalni oraz zakładu przerobczego, w punkcie usytuowanym na granicy terenu zabudowy mieszkaniowej emitowany hałas z terenu zakładu nie jest słyszalny. Zmierzony poziom hałasu wynosi 40,4 dB. Działalność kopalni nie powoduje przekroczenia normatywnego poziomu hałasu na terenie najbliższej zabudowy mieszkaniowej. Praca urządzeń kopalni i zakładu przerobczego nie ma wpływu na poziom hałasu na terenie najbliższej zabudowy mieszkaniowej.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na klimat lokalny:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie, pośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – krótkoterminowe;
- c) częstotliwość oddziaływania – okresowa;
- d) charakter zmian – bez znaczenia;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowy,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń - nieistotnae.

9.6 Wpływ na warunki gruntowo-wodne

W wyniku zmian na powierzchni ziemi spowodowanych pracami eksploatacyjnymi złoża ilów kamionkowych zmianie ulegną stosunki wodne w przypowierzchniowych piaszczystych osadach wieku czwartorzędowego, które występują na głębokości 0,5-3,5 m. Głębszy poziom wodonośny występuje na głębokości 6,2-13,1 m, gdzie nawiercono wody w osadach wieku trzeciorzędowego. Poziom ten znajduje się w nadkładzie złoża sporadycznie w osadach trzeciorzędowych zalegających lokalnie bezpośrednio nad stropem złoża ilów. Zawodnione grunty tworzące poziomy wodonośny zasilane są wodami pochodzącymi z opadów atmosferycznych. Po usunięciu nadkładu znad złoża, ulegnie przerwaniu ciągłość okresowo zawodnionych warstw wodonośnych. Ze względu na małą

zasobność oraz okresowość przypowierzchniowych warstw wodonośnych, przerwanie ich ciągłości nie będzie miało istotnego znaczenia dla ekosystemu znajdującego się w otoczeniu kopalni.

Ze względu na położenie obszaru złoża w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 317 pn. „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec”, którego wody występują w utworach wieku kredowego niezwykle istotne jest niedopuszczanie do zanieczyszczeń gruntu substancjami ropopochodnymi i innymi substancjami groźnymi dla środowiska wodnego. Zanieczyszczenie gruntów i wód gruntowych na większą skalę może spowodować zanieczyszczenie wód podziemnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych pn. „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec”, gdyż ww piętra wodonośne znajdują się w kontakcie hydrologicznym z utworami kredowymi.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na warunki gruntowo-wodne:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe;
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe;
- d) charakter zmian – niewielki;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe, lokalne,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotna.

9.7 Wpływ na ludzi

Kopalnia i teren udokumentowanego złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” w Zielonce jest położony w otoczeniu terenów leśnych, które stanowią barierę powstrzymującą niekorzystne oddziaływania kopalni na obszary zasiedlone przez ludzi i zabudowane zabudowa mieszkaniowa.

Zabudowa mieszkaniowa najbliższej położonych terenów zamieszkałych jest chroniona od niekorzystnych oddziaływań pochodzących z terenu kopalni przez szeroki pas terenów leśnych, które powodują wytłumienie hałasu i przejecie zanieczyszczeń w postaci pyłów i emisji w postaci spalin, których źródłem są samochody transportujące urobek i pojazdy zmechanizowane pracujące na terenie złoża w związku z jego eksploatacją lub rekultywacją terenu wyrobiska.

Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego podczas prac udostępniających złożę będzie również źródłem drgań podłoża, które mogą stanowić zagrożenie dla zabudowy mieszkaniowej. Oddalenie miejsca prac eksploatacyjnych od zabudowy mieszkaniowej Zielonki stanowi gwarancje, że nie wystąpią zagrożenia związane z przenoszeniem drgań na zabudowę mieszkaniową.

Na podstawie oceny wpływu prac prowadzonych w wyrobisku eksploatacyjnym i zakładzie przerobczym, których uciążliwość jest porównywalna do uciążliwości prac na etapie udostępniania złoża i późniejszej rekultywacji, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania prac związanych z udostępnianiem złoża i rekultywacji terenów pokopalnianych na chronione tereny zabudowy mieszkaniowej w Zielonce, w tym zdrowie ludzi oraz ponadnormatywne oddziaływanie na środowisko.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na ludzi:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe,
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe,
- d) charakter zmian – bez znaczenia;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe, lokalne,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotne.

9.8 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Funkcjonowanie kopalni odkrywkowej trwale i przejściowo ingeruje w poszczególne elementy środowiska., np. poprzez zmianę ukształtowania powierzchni terenu, szaty, roślinnej i warunków hydrogeologicznych. W wyniku prac przygotowawczych i udostępniających złożę do eksploatacji

dochodzi do zniszczenia szaty roślinnej pokrywającej powierzchnię terenu przeznaczonego do eksploatacji złoża oraz zmian w strukturze gleby, która zostaje zdjęta i przemieszczona na zwałowiska.

Oddziaływanie bezpośrednie na zwierzęta polega na unikaniu przez nie terenu kopalni w czasie jej ruchu oraz na skutek tego, że wyrobisko stanowi teren otwarty w stosunku do otaczających kopalnię lasów. Odstraszająco na zwierzęta oddziałuje ruch i prowadzone prace górnicze w wyrobisku, praca maszyn, przemieszczanie się sprzętu i samochodów transportujących urobek, obecność ludzi oraz emisja hałasu do otoczenia.

Zajęcie terenu pod eksploatację kopaliny doprowadziło do utraty siedlisk, miejsc rozrodu, korytarzy i ścieżek migracyjnych oraz miejsc żerowania.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na zwierzęta i rośliny:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie, pośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe;
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe;
- d) charakter zmian – istotny;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowy,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotne.

9.9 Wpływ na ekosystem –

Obszar objęty zmianą studium obejmuje tereny położone w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027. W północno-zachodniej części obszaru znajduje się fragment Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” – kod obszaru PLB020005. Część terenu (środkowa i zachodnia) stanowi czynna kopalnia ilów ceramicznych składająca się z wyrobiska i zakładu przerobczego. Obszar poszerzenia udokumentowanego złoża ilów kamionkowych obejmuje wschodnią i południowo-wschodnią część terenu zajmowaną obecnie przez ekosystem leśny. W wyniku prac przygotowawczych i udostępniających złoża do eksploatacji dojdzie do zniszczenia szaty roślinnej pokrywającej powierzchnię terenu przeznaczonego do eksploatacji złoża oraz do zmian w strukturze gleby, która zostaje zdjęta i przemieszczona na zwałowiska. Zmiany te będą miały wpływ na wszystkie komponenty środowiska. Niemniej po zakończeniu eksploatacji złoża, w perspektywie 25 lat, tereny te zostaną zrehabilitowane w kierunku leśnym – a więc nastąpi odtworzenie naturalnych warunków środowiskowych ekosystemu leśnego.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na ekosystem:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie, pośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe,
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe,
- d) charakter zmian – istotny;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowy,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń - nieistotne,

9.10 Wpływ na krajobraz

W wyniku prac przygotowawczych i udostępniających złoża ilów dojdzie do zniszczenia szaty roślinnej pokrywającej powierzchnię terenu przeznaczonego do eksploatacji oraz zmian w strukturze gleby, która zostanie zdjęta i przemieszczona na zwałowiska. Powstanie wyrobisko, stanowiące teren otwarty w stosunku do otaczających lasów.

W wyniku prac udostępniających oraz późniejszej eksploatacji poszerzonej części złoża całkowitej przemianie ulegnie powierzchnia ziemi. W miejsce terenów wykorzystywanych do prowadzenia upraw leśnych okresowo powstanie wyrobisko kopalniane o głębokości kilkunastu metrów.

Wyrobisko eksploatacyjne będzie kontynuacją obecnego wyrobiska zlokalizowanego w środkowej części terenu. Stan taki będzie okresowy do czasu wybrania złoża i zakończenia rekultywacji terenu. Po zakończeniu działalności górniczej zostanie przywrócony poprzedni sposób zagospodarowania i użytkowania powierzchni ziemi. Eksploatacja złoża kopaliny jest działalnością okresową, przy prawidłowo prowadzonej działalności górniczej i wykonaniu w pełnym zakresie rekultywacji zdegradowanego terenu, spowoduje obniżenie powierzchni terenu w stosunku do stanu sprzed eksploatacji złoża i powstanie niecki, która w nawiązaniu do urozmaiconej morfologii otaczającego terenu nie będzie istotnie odbiegać od terenów sąsiednich.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na krajobraz:

- a) bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe,
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe,
- d) charakter zmian – bez znaczenia;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotne.

9.11 Wpływ na zabytki

W obszarze objętym zmianą studium nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków lub ujęte w ewidencji zabytków, a także obszary wskazane do objęcia ochroną w postaci stref ochrony konserwatorskiej. W granicach zmiany studium nie występują również stanowiska archeologiczne.

Ustalenia zmiany studium nie wprowadzają przeznaczeń, które potencjalnie mogłyby negatywnie oddziaływać na zabytki.

Wpływ skutków realizacji zmiany studium na zabytki:

- a) bezpośrednio oddziaływania – pośrednie,
- b) okres trwania oddziaływania – długoterminowe,
- c) częstotliwość oddziaływania – stałe,
- d) charakter zmian – bez znaczenia;
- e) zasięg oddziaływania – miejscowe,
- f) trwałość przekształceń – odwracalne,
- g) intensywność przekształceń – nieistotne.

9.12 Wpływ na cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000

Obszar objęty projektem zmiany studium jest objęty granicami terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych. Przedmiotowy teren znajduje się w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” – kod obszaru PLB020005.

Bory Dolnośląskie obejmują jeden z największych w Polsce zwartych kompleksów leśnych. Bory leżą w dorzeczu Odry, a główna rzeka regionu jest Bóbr, do którego uchodzą Kwisa, Czarna Wielka i Czarna Mała. Dominują tu ubogie, piaszczyste siedliska borowe. Drzewostan budują bory sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówki. W piętrze podszytu występują jedynie żarnowiec i jałowiec. Dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębów, brzozy, buka oraz jodły i świerka. Na żyzniejszych siedliskach występują płaty borów mieszanych i fragmenty lasów liściastych: buczyn i gradów. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. 9 gatunków ptaków zostało umieszczonych na liście ptaków zagrożonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Bory są najważniejszą w południowo-zachodniej części Polski ostoją bielika, cietrzewia i głuszca.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru zmiany studium, w północno-zachodniej części, przebiega granica Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027.

Specjalny obszar ochrony siedlisk jest jednym z największych obszarów leśnych w Środkowej Europie. W ostoi stwierdzono występowanie aż 21 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy

Siedliskowej, choć sumarycznie zajmują one bardzo niewielką powierzchnię. W Polsce jest to główny obszar koncentracji atlantyckich gatunków roślin na krańcach ich zasięgu (*Eleocharis multicaulis*, *Erica tetralix*, *Rhynchospora fusca*). Występuje tu 16 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. W obszarze występują ważne stanowiska trzepli zielonej (*Ophiogomphus cecilia*) i zalotki większej (*Leucorrhinia pectoralis*). Obszar ten jest też ważną ostoją wilka (*Canis lupus*), występuje tu także wiele gatunków prawnie chronionych w Polsce.

Teren w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” obejmuje istniejącą odkrywkową kopalnię ilów kamionkowych wraz z zakładem przerobczym oraz część obecnych lasów przewidzianych docelowo pod powiększenie złoża i jego eksploatacji.

W wyniku poszerzenia eksploatacji powstanie niewielka przeszkoda terenowa, której znaczenie będzie stopniowo minimalizowane wraz z postępem rekultywacji, która będzie realizowana etapowo w miarę kończenia eksploatacji. W wyniku rozpoczęcia eksploatacji nowego fragmentu złoża „Zebrzydowa-Zachód” naruszeniu ulegną siedliska stosunkowo niewielu zwierząt.

Ponieważ po zakończeniu eksploatacji złoża przewidziana jest rekultywacja w kierunku leśnym można przyjąć, że zostaną odtworzone korzystne warunki dla bytowania wielu gatunków zwierząt występujących tu obecnie. Innym elementem przemawiającym za ograniczonym oddziaływaniem realizacji ustaleń zmiany studium na przedmiot ochrony Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” jest fakt relatywnie małej powierzchni obszaru podlegającego przekształceniu w stosunku do całości Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie”. Całość terenu eksploatacji złoża w przedmiotowym planie miejscowym wynosi ok. 74 ha (w tym istniejąca kopalnia i zakład przerobczy), co w stosunku do powierzchni Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” wynoszącego ponad 172093 ha stanowi zaledwie ok. 0,04%.

Teren objęty zmianą studium z uwagi na istniejące zagospodarowanie i poziom jego przekształcenia, ukształtowanie terenu, budowę geologiczną, warunki wodne i glebowe oraz stan higieny atmosfery należy uznać za mało wrażliwy i odporny na degradację.

10. OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Istniejące uwarunkowania przyrodnicze nie stanowią ograniczeń dla realizacji ustaleń w zakresie określonym w projekcie zmiany studium.

Ustalenia analizowanej zmiany studium mogą w niewielkim stopniu wprowadzić zmiany stanu środowiska przyrodniczego.

11. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ STANOWIĄCYCH SKUTEK REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Realizacja ustaleń zmiany studium może mieć wpływ na środowisko korzystny, neutralny, lub uciążliwy.

Obszary, na których prognozowane skutki ustaleń zmiany studium wprowadzają uciążliwości duże – w stopniu mogącym pogorszyć stan środowiska przyrodniczego:

- **PG – tereny eksploatacji złóż** – tereny, na których ustalenia zmiany studium zasadniczo nie zmieniają obecnych uciążliwości dla środowiska, a poszerzenie granic terenu przeznaczonego pod działalność eksploatacyjną zwiększy te oddziaływania w stopniu mogącym okresowo pogorszyć stan środowiska. Konieczność usunięcia drzewostanu. Realizacja ustaleń zmiany studium może prowadzić do wzrostu hałasu i emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do

atmosfery, zanieczyszczenia wód gruntowych i podłoża na nowych terenach zajętych pod eksploatację złoża oraz w związku z funkcjonowaniem zakładu przerobczego.

12. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Analizując całokształt zagadnień przyrodniczych w rejonie objętym projektem zmiany studium można stwierdzić, że podane w projekcie zamierzenia uwzględniają w znacznym zakresie zasady ochrony środowiska, wykluczając możliwość powstania istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko. Generalnie należy stwierdzić, że ingerencja tego typu w środowisko, które w części zostało znacznie przekształcone (istniejące wyrobisko i zakład przerób czy) nie spowoduje negatywnych skutków dla walorów lokalnego środowiska przyrodniczego.

W celu eliminacji możliwości powstania potencjalnych negatywnych skutków realizacji ustalonych zmian studium na środowisko przyrodnicze należy przestrzegać następujących zasad:

- udostępnianie poszczególnych części wyrobiska powinno odbywać się stopniowo, tak aby możliwie jak najdłużej nie wycinać drzewostanu rosnącego na terenie przeznaczonym do eksploatacji.
- w miarę możliwości eksploatację prowadzić etapowo zgodnie z planem ruchu zakładu górniczego, a miejsca wyeksploatowane zgodnie z projektem rekultywacji natychmiast rekultywować.
- w projekcie rekultywacji terenu i przy jego sporządzaniu należy przewidzieć utworzenie niewielkiej powierzchni przeznaczonej na retencjonowanie wody.
- podczas procesu rekultywacji bezwzględnie należy przestrzegać zasady wykorzystania do rekultywacji wcześniej zebranego nadkładu w postaci gleby i humusu, który powinien stanowić końcowe przykrycie gruntem rekultywowanego obszaru.
- dobór gatunków do nasadzeń powinien uwzględniać tworzenie ekotonów budowanych, m.in. z chronionego gatunku krzewu, jakim jest kruszyna pospolita (*Frangula alnus*).
- na obrzeżach wyrobiska, w miarę możliwości, można usypać 4 sterty z kamienia lub karp pozyskanych z miejsca przeznaczonego do eksploatacji w celu stworzenia dogodnych warunków dla rozwoju i stworzenia schronień dla gadów oraz trzmieli.
- wjazd do wyrobiska powinien być o jak najmniejszym nachyleniu i w miarę możliwości jak najszerszy, a proces rekultywacji technicznej powinien nadać skarpom ostateczne nachylenia w stosunku 1:2,
- wyrobisko nie zostanie ogrodzone przy pomocy przegród uniemożliwiających migrację zwierząt, może być oznakowane za pomocą lin poziomych z odpowiednim oznaczeniem zakazu wstępu.

13. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ USTALONYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM.

Rozpatrując możliwości rozwiązań alternatywnych dla zagospodarowania terenu można przyjąć jako jedyny wariant alternatywny pozostawienie dotychczasowego użytkowania terenu i nieposzerzanie terenu eksploatacji o nowy obszar leśny.

Rozwiązanie takie nie zmieni obecnych uciążliwości związanych z eksploatacją złoża ilów kamionkowych oraz ich przeróbka w zakładzie przetwórczym i wywozem materiału samochodami ciężarowymi. Skróceniu ulegnie okres funkcjonowania kopalni, która przy obecnych zasobach może jeszcze działać kilka lat.

W przypadku nie uzyskania zgody na poszerzenie eksploatacji złoża ilów kamionkowych „Zebrzydowa-Zachód” złoże będzie eksploatowane w granicach obecnego terenu górniczego, aż do wyczerpania zasobów kopaliny. Obszar wyrobiska poeksploatacyjnego, w którym złoże zostało wyeksploatowane jest na bieżąco rekultywowane poprzez jego wypełnianie masami ziemnymi i skalnymi stanowiącymi nadkład złoża, przerosty skały płonnej w złożu oraz kopalinę o

niedostatecznej jakości. Po zakończeniu rekultywacji technicznej zostanie wykonana rekultywacja biologiczna, a następnie na zrehabilitowanym obszarze po przekazaniu go Lasom Państwowym zgodnie z określonym kierunkiem rekultywacji zostanie przywrócona produkcja leśna.

Przyjmując, że poszerzenie granic terenu przeznaczonego do eksploatacji złoża nastąpi zgodnie z założeniami projektu zmiany studium można założyć, że eksploatacja złoża będzie realizowana w sposób podobny do obecnie wykonywanej. Po uzyskaniu koncesji przedsiębiorca będzie uprawniony do prowadzenia eksploatacji na nowym terenie. Poszerzenie eksploatacji będzie wymagało wykonania prac udostępniających złoża ilów kamionkowych, polegających głównie na usunięciu obecnego drzewostanu i nadkładu. Obszar planowanego poszerzenia eksploatacji w chwili obecnej jest użytkowany przez Lasy Państwowe, na obszarze tym rośnie las gospodarczy. Eksploatacja złoża na poszerzonym obszarze górniczym będzie prowadzona w taki sam sposób jak na obszarze obecnie eksploatowanej części złoża.

14. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.

Oddziaływanie eksploatacji ilów kamionkowych ze złoża „Zebrzydowa-Zachód” oraz działalność zakładu przerobczego w Zielonce ograniczone jest do terenu górniczego kopalni i terenu zakładu przerobczego. Wobec oddalenia od granic Państwa i nieznacznego oddziaływania na środowisko, nie stwierdza się transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

15. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Ustalenia projektu zmiany studium docelowo zmierzają do adaptacji użytkowanego obecnie terenu istniejącej kopalni ilów kamionkowych w granicach dotychczas udokumentowanego złoża ilów kamionkowych (zgodnie z uzyskaną koncesją) oraz zmianę przeznaczenia dotychczasowych terenów leśnych na cele poszerzenia eksploatacji złoża. Skutkiem realizacji ustaleń zmiany studium będzie zmiana sposobu użytkowania części terenów użytkowanych obecnie jako lasy. Pozwoli to na opracowanie planu miejscowego przeznaczającego teren na cele eksploatacji złoża ilów kamionkowych.

Praca zakładu górniczego na bieżąco powinna być dozorowana przez pracowników zakładu. W zakresie obowiązków dozoru jest zwracanie szczególnej uwagi na wszelkie naruszenia zasad bezpiecznego obchodzenia się z substancjami niebezpiecznymi dla wód i środowiska, w tym paliwami, olejami, substancjami zawierającymi substancje ropopochodne. Sytuacje grożące wystąpieniem awarii powinny być natychmiast eliminowane poprzez podjęcie działań naprawczych i zapobiegawczych. Stan wyrobisk, skarp eksploatacyjnych i poeksploatacyjnych powinien na bieżąco być kontrolowany przez dozór ruchu kopalni oraz służby mierniczo-geologiczne. Stan techniczny pojazdów i urządzeń powinien być kontrolowany przez obsługujących je pracowników oraz nadzór i kierownictwo zakładu. Okresowo przeprowadzane powinny być badania stanowiskowe w zakresie poziomu hałasu, drgań i zapylenia na poszczególnych stanowiska pracy.

Niezależnie od ww działań zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wójt dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych co najmniej raz w czasie kadencji rady gminy. Rada Gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania zmierzające do zmiany studium lub planu miejscowego. Ocenę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym należy wykonać, co najmniej raz na 4 lata.

Niezależnie od ww wymagań proponuje się przeprowadzenie monitoringu skutków realizacji ustaleń zmiany studium w terminie nie dłuższym niż 5 lat od jej uchwalenia. W trakcie przeprowadzania monitoringu należy m.in. przeanalizować sytuacje konfliktogenne związane z zagospodarowywaniem i użytkowaniem terenów. W przypadku stwierdzenia konfliktów należy podjąć działania zmierzające do wyegzekwowania od zarządzających uciążliwymi obiektami

zachowania norm środowiskowych zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Zaleca się ponadto prowadzenie okresowego monitoringu stanu atmosfery i klimatu akustycznego obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w celu określenia potencjalnych zagrożeń i uciążliwości w tych obiektach.

Analizą skutków realizacji inwestycji należy objąć rozwój eksploatacji złoża ilów kamionkowych, w tym jego wpływ na zanieczyszczenie środowiska i wpływ na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.

Podczas monitoringu należy zwrócić uwagę na to, czy podczas realizacji inwestycji są wykorzystywane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

16. STRESZCZENIE.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgliniec dla terenu położonego w obrębie Stary Węgliniec w zakresie naniesienia granicy udokumentowanego złoża ilów kamionkowych oraz wskazania terenu eksploatacji złoża kopaliny w celu określenia potencjalnych skutków na środowisko przyrodnicze oraz wskazania możliwych zagrożeń oraz sposobów ich uniknięcia. Prognoza opisuje stan środowiska przyrodniczego oraz możliwe zmiany w poszczególnych komponentach środowiska: stan atmosfery, rzeźbę terenu, gleby, kopaliny, klimat lokalny, warunki gruntowo-wodne, ludzi, zwierzęta i rośliny, ekosystem oraz krajobraz.

Ustalenia projektu zmiany studium dotyczą w części terenu istniejącej kopalni ilów kamionkowych a w części terenu leśnego przewidzianego pod poszerzenie terenu eksploatacji.

Obszar objęty planem, w części przeznaczonej pod eksploatację złoża kopaliny, znajduje się w całości w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027. Blisko fragment terenu położony na północny-zachód od obszaru objętego zmianą studium znajduje się w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 – Dyrektywa Siedliskowa „Uroczyska Borów Dolnośląskich” – kod obszaru PLH080027.

Kopalnia znajduje się po południowej stronie drogi powiatowej nr 2403D Węgliniec-Zgorzelec. Poszerzenie eksploatacji złoża ilów kamionkowych jest planowane w kierunku wschodnim od obecnego wyrobiska kopalni.

Obecna działalność górnicza na terenie zakładu wydobywczego prowadzona jest w środkowej części złoża, natomiast część południowo-wschodnia złoża została już wyeksploatowana, a teren sukcesywnie poddawany jest rekultywacji. Część północna udokumentowanego złoża stanowi teren zdegradowany po byłej kopalni „Kaławsk”, która prowadziła podziemną eksploatację węgla brunatnego. Na obszarze tym występują zagłębienia, zapadliska oraz hałdy po podziemnej i odkrywkowej eksploatacji, a także wyloty dwóch szybów i upadowych kopalni podziemnej.

W wyniku realizacji ustaleń projektu zmiany studium polegających na poszerzeniu granic udokumentowanego złoża ilów kamionkowych a w następnej kolejności po uchwaleniu planu miejscowego dla przedmiotowego obszaru całkowitej przemianie ulegnie powierzchnia ziemi. W miejsce terenów wykorzystywanych do prowadzenia upraw leśnych okresowo powstanie wyrobisko kopalniane o głębokości kilkunastu metrów. Stan taki będzie miał miejsce do czasu wybrania złoża i zakończenia rekultywacji terenu. Po zakończeniu działalności górniczej na terenie tym zostanie przywrócony poprzedni sposób zagospodarowania i użytkowania powierzchni ziemi. Teren po eksploatacji złoża zostanie zrehabilitowany w kierunku leśnym i przekazany zarządcy terenu, jakim są Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Pieńsk.

Eksploatacja złoża kopaliny jest działalnością realizowaną okresowo. Przy prawidłowo prowadzonej działalności górniczej i wykonaniu w pełnym zakresie rekultywacji zdegradowanego terenu spowoduje obniżenie powierzchni terenu w stosunku do stanu przed eksploatacją i powstanie niecki, która w nawiązaniu do urozmaiconej morfologii otaczającego terenu nie będzie istotnie odbiegać od terenów sąsiednich i nie spowoduje zmian w lokalnych warunkach wodnych.

Realizacja ustaleń projektu zmiany studium polegających na poszerzeniu terenu eksploatacji złoża o dodatkowy teren leśny będzie miała ograniczone negatywne oddziaływanie na przedmiot ochrony Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie”. Będzie to teren o relatywnie małej powierzchni obszaru podlegającego przekształceniu w stosunku do całości Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie”. Całość terenu eksploatacji złoża w przedmiotowym planie miejscowym wynosi ok. 74 ha (w tym istniejąca kopalnia i zakład przeróbczy), co w stosunku do całej powierzchni Specjalnego Obszaru Ochrony Ptaków NATURA 2000 – Dyrektywa Ptasia „Bory Dolnośląskie” wynoszącego ponad 172093 ha stanowi zaledwie ok. 0,04%.

mgr Lesław Witkowski

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, jako kierujący zespołem Pracowni Projektowo-Usługowej „Witkowski & Sławik” s.c. w składzie: mgr Lesław Witkowski i mgr inż. Marcin Sławik, sporządzającym prognozę oddziaływania na środowisko do **projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgliniec dla terenu położonego w obrębie Stary Węgliniec w zakresie naniesienia granicy udokumentowanego złoża ilów kamionkowych oraz wskazania terenu eksploatacji złoża kopaliny**, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 lit b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1405) tj. ukończyłem w 1982 r. magisterskie studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku Geografia.

Jednocześnie spełniam warunki określone w art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 353) tj. ukończyłem jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko i brałem udział w przygotowaniu co najmniej 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Niniejsze oświadczenie składam świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr Lesław Witkowski